

Bogu na čast, bližnjemu na pomoč!

GASILEC

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik Fran Ks. Trošt na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno.

Občni zbor zveze prostovoljnih gasilnih društev Kranjske.

Dne 14. avgusta 1904 vršil se je v Postojni občni zbor gasilske zveze. Občnega zbora so se udeležili zastopniki nastopnih društev: Ljubljana, Škofljica, Ribno, Komenda, Stara-loka, Škofjaloka, Boh. Bela, Gorje, Škocjan, Kranjskagora, Radeče, Breznica, Lukovica, Št. Vid nad Ljubljano, Litija, Šmartno pri Litiji, Šmartno pod Šmarnogoro, Predvor, Begunje, Domžale, Kamnik, Šmarje, Vič-Glince, Moste, Bizavik, Koroška Bela, Voglje, Stefanjavas, Šiška, Mengeš, Moravče, Vižmarje, Pirniče, Brezovica, Leše, Kamnagorica, Jesenice, Dovje, Radovljica, Borovnica, Mojstrana, Jezica, Gameljni, Dobrepolje, Gorenjavas, Tržič, Dol, Trebnje, Železniki, Vodice, Motnik, Studenec-Ig, Kranj, Stražišče, Rudolfovo, Selce, Polhovgradec, Dob. Št. Jurij pri Kranju, Bled, Dolenji Logatec, Gorenji Logatec, Sodražica, Vrnika, Ledine, Žiri, Rovte, Št. Peter, Vipava, Št. Vid pri Vipavi, Trnovo-Bistrica, Razdrto, Studeno, Stari trg pri Ložu, Cerkljica, Planina, Novavas, Dolenjavas pri Cerkljici, Ribnica, Mokronog, Črni vrh, Postojna, Ljubno, Mirnapeč, Rateče, Št. Vid pri Zatičini, Verd, Krško, Kostanjevica, Zagorje, Mošnje in Cerklje. Kot gosti so prisostovali zastopniki iz Karlovca, Križevca, Samobora, Vrbovca in Zagreba na Hrvaškem, dalje iz Opatije in Reke. Vladni zastopnik je bil gospod c. kr. voditelj okrajnega glavarstva Štefan Lapajne.

Kmalu po 11. uri otvori zvezni načelnik Fran Doberlet občni zbor, pozdravljajoč gospoda vladnega zastopnika, prisotne goste in delegate, ki so se v tako mnogobrojnem številu zbrali ter podeli tajniku besedo.

Tajnik Trošt poroča o delovanju odbora, oziroma zveznega vodstva sledeče:

Dragi tovariši!

Pred dvema letoma vršil se je naš občni zbor v prijaznem Kamniku, in že takrat se je izrazila želja, da bi tudi enkrat zborovali v Postojni, kjer bi bila prilika si ogledati svetovnoznano jamo, ta čudež naše mile domovine. Ta želja se je danes izpolnila in ponosni smemo biti, da smo si ta kraj, to metropolo Notranjske, zbrali za naš sestanek, kajti v tako obilnem številu, kot danes, še ni bilo zbrano kranjsko gasilstvo in počastili so nas tudi mili gostje iz sosednih dežel, osobito iz Primorske in Hrvatske.

Meni je naloga poročati o delovanju zveznega odbora in vodstva zveze, a Vam, dragi tovariši, bode izreči sodbo o našem delovanju, smo li bili vredni mandata, ki ste jih nam pred dvema letoma poverili.

Pred vsem nam je bila naloga izvršiti sklepe občnega zbora, in sicer v zadevi spomenice na visoko c. kr. deželno vladno in visoki deželni odbor. O priliki, ko so se izročile častnim članom diplome, vročila se je tudi spomenica v zadevi spolnjenja postave z dne 15. septembra 1881. od strani občin. Deputacija je bila v obeh slučajih sprejeta in pojasnil se je pomen spomenice. Zagotovilo se je s postavno strogostjo, vplivati na zanikarne občine.

Povodom zborovanja avstrijske, državne gasilske zveze bila je deputacija zveze v Solnogradu.

Povodom slovanske gasilske slavnosti v Pragi dne 15. do 17. avgusta 1903 zastopana je bila naša zveza po treh članih v družbi zastopnikov ljubljanskega mesta.

Zvezino vodstvo je delovalo na to, da je dobilo iz cesarske jubilejske ustanove v teh dveh letih kar največ prisilcev ustanove, oziroma podpore. Kot poročevalec v tej zadevi moram z veseljem konstatirati, da so naše prošnje razun ene bile vse uslišane. Od strani zveznega vodstva se je kolikor mogoče ustrezalo društvnikom, ki so se v službi ponesrečili, take vloge se vselej v najkrajšem času rešujejo, ker vemo, da so bolniki najbolj potrebni.

Najsitnejšo zadevo je bilo rešiti odboru v seji dne 15. oktobra 1903. v zadevi poročanja o prošnjah za podporo iz stražno-gasilnega zaklada. Visoki deželni odbor je z dopisom dne 27. avgusta 1903, št. 5886, odredil, naj se da društvom večje podpore, in naj se radi pomanjkanja sredstev vsako leto izpusti del društev, ker z malimi podporami društvu itak ni dosti pomagano. Ta ukrep se je moral uvaževati že lansko leto, zato nekatera društva, ki nimajo ravno dolgov, niso bila subvencionirana, a najmanjša podpora je znašala 150 K.

V teku zadnjih dveh let so se ustanovila sledeča gasilna društva: Stražišče, Jezica, Ledine, Dobračevo, Slavina, Vodice, Ljubno, Cirklje na Dolenjskem, Kostanjevica in Vižmarje, a preosnovalo se je gasilno društvo v Ljubljani v gasilno in rešilno društvo.

Danes je torej na Kranjskem 144 gasilnih društev, med kojimi je 129 zveznih, 12 izvan zveze in 3 tovarniška.

Zvezino vodstvo se trudi, da bi se povzdignilo gasilstvo v deželi, a meni kot tajniku je resna volja, da po svojih skromnih močeh vstrežem vsakemu društvu, katero se zateka na zvezno vodstvo, osobito mi je prijetna naloga pomoči pri ustanovitvi društev. Če ni vsem prav, prosim, potrpite z menoj, saj vsak človek ima svoje hibe, brez kojih tudi jaz nisem in moram tudi sam veliko potrpeti — pa vse rad v prid in korist naše mile domovine.

Ne ustrašimo se potežkoč in nasprotnikov, ampak le krepko naprej, da bo ljudstvo spoznalo korist prostovoljnega gasilstva, kjer še ni videti dobrega sadu naših prizadevanj.

Nabirajmo si dobrotnikov, zatekajmo se k hranilnicam, posojilnicam in zavarovalnicam, bodimo hvaležni za vsaki dar, ki ga prejmemo, in obrnimo ga v korist našega gasilstva, ki naj cvete in se razvija v naš ponos in v korist domovine.

K sklepu moram omeniti vodstva južne železnice, ki nam je dovolila za današnji shod znižano vožno ceno in posebni vlak, in pa oskrbnitva slavnoznane jame, ki je tudi lojalno spoznalo korist našega delovanja in nam ob najnižji vstopnini dovolilo nje poset. Slava obema! K sklepu moj srčni «Na pomoč!».

Omeniti mi je še, da nas je pozdravila pismeno «Česka gasilska zveza», brzojavno pa «Hrvatska vatrogasna zajednica» in «Slovanska gasilna zveza».

Tajnikovo poročilo je bilo sprejeto brez debate z odobravanjem.

Blagajniško poročilo izkazuje za dobo od 1. avgusta 1902 do 31. julija 1903 sledeče:

a) Dohodki.

1. Blagajniški preostanek	K 1296.80
2. Podpora iz stražno-gasilnega zaklada	» 1200.—
3. Povrnitev za ponesrečene člane	» 227.—
4. Doneski članov za l. 1902	» 53.40
5. » » » » » 1903	» 675.40
6. Prodane tiskovine	» 9.10
7. Oznanila v »Gasilecu»	» 61.96
8. Obresti	» 12.86
skupno	K 3536.52

b) Stroški.

1. Pokritje primankljaja v podporni blagajnici K	66.86
2. Podpore ponesrečenim gasilcem	» 305.—
3. Delegatom v Solnograd	» 300.—
4. » na Dunaj	» 200.—
5. » v Karlovac	» 50.—
6. Diplome častnim članom	» 286.64
7. Tajništvo in pisarna	» 623.—
8. Nadzorovanja in predavanja	» 179.60
9. Potnine zveznim odbornikom	» 303.52
10. Državni gasilski zvezi	» 20.—
11. Poštne	» 87.14
12. »Gasilec» in tiskovine	» 208.35
13. Razni stroški	» 13.60
Prebitek	» 892.81
skupno	K 3536.52

Doba od 1. avgusta 1903 do 31. julija 1904.

a) Dohodki.

1. Blagajniški preostanek	K 892.81
2. Podpora iz stražno-gasilnega zaklada	» 1600.—
3. Povrnitev za ponesrečene člane	» 305.—
4. Doneski članov za l. 1901	» 6.—
5. » » » » » 1902	» 10.60
6. » » » » » 1903	» 80.70
7. » » » » » 1904	» 734.10
8. Oznanila v »Gasilecu»	» 92.96
9. Prodane tiskovine	» 4.22
10. Obresti	» 15.66
skupno	K 3742.05

b) Stroški.

1. Podpore ponesrečenim gasilcem	K 378.—
2. Delegatom v Prago	» 240.—
3. » na Dunaj	» 200.—
4. Nadzorovanje društev	» 193.—
5. Potnine odbornikom	» 100.—
6. Tajništvo in pisarna	» 968.—
7. Gasilski zvezi in časopisi	» 68.80
8. Za poskuševalne predmete	» 40.52
9. Poštne	» 111.82
10. »Gasilec» in tiskovine	» 164.25
Prebitek	» 1287.66
skupno	K 3742.05

Iz prebitka se imajo poravnati še nekateri tiskarski stroški, ki se plačujejo letno.

Blagajniško poročilo se na znanje vzame.

Na to so sledile volitve v zvezni odbor za dobo dveh let; izvoljeni so bili: a) iz celega zbora: Doberlet, Ahčin in Trošt; b) za Gorenjsko: Fajdiga (Kamnik), Rus (Bled) in Debelak (Škofjaloka); c) za Dolenjsko: Gustin (Rudolfovo), Ogorelec (Škofljica) in Babšek (Smarje); d) za Notranjsko: Petrič (Postojna), Mayer (Vrhnika) in Papler (Borovnica).

Fajdiga iz Kamnika predlaga zahvalo zveznemu tajniku za njegovo marljivost. — Sprejeto.

Lavtižar, Ogorelec in Gustin predlagajo, da se da blagajniku Ahčinu za njega dosedanje blagajniško delovanje od l. 1888. primerna nagrada. — Sprejeto.

Barlè iz Ljubljane utemeljuje stališče naše zveze napram »Avstrijski državni gasilni zvezi« sledeče: V »Avstrijski državni gasilni zvezi« je zastopana tudi naša gasilska zveza. Ker se je pa v poslednjih letih v tej zvezi čudno postopalo napram Slovonom, naj pojasnim te razmere in pred vsem povdarjam, da je ta »državna gasilna zveza« pristopila celo zvezi »Reichsdeutscher Bund«, v katerem veje protiaustrijski duh in se tako zanaša politika na gasilska tla.

Leta 1899. se je imel vršiti v Ljubljani povodom otvoritve »Mestnega doma« tudi avstrijski gasilni shod, ker se je bilo določilo pri gasilskem shodu v Celovcu, da bodi prihodnji gasilni shod v Ljubljani. Za to slavnost so bile že najboljše priprave v teku, celo prispevkov se je bilo nadejati od mestne občine, kakor od kranjske hranilnice, — a zgodilo se je, da je državna zveza zborovanje kratkoma odpovedala, zato ker se je bilo v ljubljanskem gasilnem društvu vpeljalo slovensko poveljevanje.

Tudi Čehi so bili člani državne zveze, ko je tu še vel avstrijski duh in se ni od strani nemških tovarišev uganjala politika, a potem so izstopili, ko je tedanji predsednik Čermack v Monakovem odkril v imenu avstrijskega gasilstva svoje srce Nemcem. Poljaki so istotako storili in sklenili so s Čehi slovansko gasilsko zvezo ustanoviti in v tem času se je odpovedalo zborovanje v Ljubljani. Slovanski gasilci iz Češke, Galicije, Moravske in Šlezije so ustanovili slovansko zvezo, izstopili so iz avstrijske gasilske zveze, ki je član zveze »Reichsdeutscher Reichsverband«, ter pristopili k »Conseil international des sapeurs et pompiers.« Tu so smeli govoriti tudi v svojem maternem jeziku, a to nekaterim ni bilo po godu. Porabila se je prilika, da so v Londonu proglasili le francoski, angleški in nemški jezik za uradne jezike, a to za hrbtnom Čehov, ki so zvedeli za kongres v Londonu še le potem časopisov, a niso bili tja vabljeni. Vsi Slovani so v boju proti nemškemu »Reichsverbandu«, zakaj bi ga mi Slovenci podpirali, zato stavim resoluciji in upam, da vsak izmed vas, dragi tovariši, kdor ljubi svoj rod, bo glasoval zanje. Resoluciji se glasila:

1.) Shod kranjskih gasilnih društev naroča odboru »Zveze kranjskih gasilnih društev«, da takoj pretrga vsako, tudi najrahlejšo zvezo z »Avstrijsko gasilno državno zvezo« in to brez komentara odboru iste naznani.

2.) Odboru »Zveze kranjskih gasilnih društev« se naroča, da stopi takoj v »Zvezo slovanskih prostovoljnih gasilnih društev«, oziroma s sedanjim starostom dr. Ludovik Cwiklicerjem glede pristopa k tej »Zvezi« v dogovor in da v teku enega leta skliče zvezni shod, na katerem mu bode poročati o dogovorih in staviti konkretne predloge glede pristopa.

Po prečitaniu resolucij vnela se je kratka debata, v katero sta posegla načelnik Doberlet in delegat Turk, ki je med drugim omenjal postopanje celjske okrajne zveze. Resoluciji, ki ju je še enkrat prečital tajnik Trošt, sta bili skoraj enoglasno sprejeti.

Delegat Eržen iz Kranja stavi resolucijo: »Zvezni odbor naj dela na to, da bodo gasilci od strani merodajnih faktorjev in organov v slučaju ognja bolje podpirani, kajti čestokrat se sedaj godi, da nima načelnik na požarišču nobene prave veljave.« Sprejme se enoglasno.

Ko pojasni tajnik Trošt delegatu iz Dolenjega Logatea vprašanje radi podpore za pri požaru ponesrečenega gasilca, sklene načelnik Doberlet ob 1. uri popoldne občni zbor in shod kranjskih gasilnih društev.

Nevarnosti, ki prete gasilcem pri prostovoljnih gasilnih društvih.

Ne mine leto, da bi časniki ne poročali o nesrečah, ki so se pripetile pri požarih. Pred par leti zlomila se je v nekem mestu mehanična lestva, na kateri je stalo pet gasilcev, v gorenjem delu na dvoje. Dva gasilca sta bila takoj mrtva, ostali trije so bili težko poškodovani. Tacih slučajev je še več zabeležiti. V očigled takih dogodkov nastane vprašanje, kdaj je možno in se sme v tako nevarnost podati? Pri požaru ali rešilni službi pač ni izključeno, da je življenje gasilca v nevarnosti; pri vaji pa se to ne sme nikdar pripetiti.

Pri nastalem požaru pride gasilno društvo na kraj požarišča in si poišče primerne prostora za svoje delovanje. Pred vsem se mora poveljništvo prepričati, so se li oddaljile vse osebe, ki so bile v gorečem poslopju, ali je v tej zadevi še kaj ukreniti. Naj se ne zadovolji z besedami »vse je rešeno«, kar je bilo svoječasno pri požaru gledišča na Ringu usodepolno; temveč treba se je popolnoma prepričati, da je vse v redu in da se ni bati za človeško življenje. »Človek je najdragocenejši zaklad države«, je rekel pokojni prestolonaslednik Rudolf, ki je bil velik zaščitnik gasilnih društev, in te besede so istinite. Najprej naj se torej misli na rešitev ljudi, potem šele naj pride drugo na vrsto. Vzemimo, da so vsi ljudi iz goreče hiše na varnem. Ogenj se sedaj od vseh strani skuša zadušiti, a čuje se klic po pomoči, ki doni strahovito iz požarišča. Neka žena se je neopazno podala v gorečo in z dimom napolnjeno sobo, da bi si rešila svoje dragocenosti. Med tem so začele stopnjice goreti in pot je bila ženi zaprta, v nevarnosti je se zadušiti in zgoreti, zato vpije na pomaganje. Tedaj je naloga srčnega plezalca, da če treba svoje življenje zastavi za drugega. Priporoči se Bogu in hajd v uničujoči element. Srečno prispe z ženo na prosto; rešitev se je posrečila, a zna priti tudi drugače. Gasilec zgubi svoje življenje z osebo vred, ki jo je hotel rešiti.

Enak vojaku, ki umre junaške smrti na bojišču, je v boju z elementi podlegel in izdihnil svojo dušo; vendar mu je zagotovljen trajen spomin.

Večkrat se zgodi, da je življenje več ljudi v nevarnosti, osobito ako se pripetijo požar po noči; tu je pač gasilec za rešitev res zastaviti svoje življenje. Tacih slučajev je mnogo znanih iz delovanja posameznih gasilcev. Večkrat pa gredo gasilci zopet preko varnostnih mej. Nepričakovano se podere zidovje, dimnik ali pade tramovje, tako da gasilec močno poškoduje ali celo do smrti pobije. V nobenem slučaju se tu ne more govoriti o kaki krivdi, ker to se večkrat pripetijo v izvrševanju službe. Da bi se pa življenje gasilcevo zastavilo za rešitev kakega predmeta, naj si bo še tako dragocenega, je vselej zabraniti. Vendar so taki slučajji v resnem delovanju bolj redki, ki bi se končali s smrtjo, a pripetijo se pa čestokrat poškodbe pri vajah posebno pri glavnih skušnjah ob kaki slovesni priliki. Kako je vendar to tolmačiti? V to, bodi odkrito povedano, je več vzrokov, a najbolj pogostoma je krivda na poveljnikih in gasilcih samih, da se pri vajah pripete nesreče, katerih pač ne bi bilo potreba.

V mnogih krajih se izvolijo v poveljstvo možje, ki nimajo v to najmanjše zmožnosti; ne gleda se tu na sposobnost, ampak le na bogastvo dotičnika. S službo pa ne pride vedno tudi zmožnost, zato se dogajajo čestokrat reči, ki jih je šteti med specialitete; nič drugega kot nepravilnosti, posledica po so nesreče. Poveljniku gasilnega društva ni treba, da bi bil bogat; on mora imeti pravo izurjenost in praktično izvežbanost ter veselje do stvari same. Drugo potem ob sebi pride. So pa poveljniki, ki zahtevajo pri vajah nezmiselnih stvari. Pri neki vaji je poveljnik zaukazal, kljukaste lestve pritrditi v oboje oken, sestoječe iz stukature in potem vaditi. Ali ni bilo tu življenje plezalcev v nevarnosti in to po nepotrebnem? Pri drugem društvu so se vadili spuščati se po vrvi raz najvišji del hiše. Često so bile tri do štiri osebe na vrvi; to je pač kazniva lahkomiselnost. Ali je treba, da se diralni prt kolikor mogoče visoko postavi in mnogo ljudi in predmetov po istem spušča? Ali je pravilno, da se skače na skakalni prt z višin? Drsalni in skakalni prt sta le za slučaj nesreče tu, ako drugače ni mogoče reševati ljudi in predmetov. Pri vajah naj zadostuje le par poskusov iz male višine, da se pokaže zmožnost uporabe tega orodja in prepriča o njega jakosti, ne pa, da bi se kazale posebne bravure. Ravno tako je nezmišeln vaditi se z vrvi iz višjih nadstropij, ker se iz prvega nadstropja preskušnja vrvi na njihovo jakost, kajti, ako leže v vlažnih sobah strohnijsko. Ta poskušnja se vrši tem načinom, da nateguje več oseb vrv na spodnjem koncu; na slabem mestu se vrv sama razplete.

Tako bi se lahko navedlo še mnogo slučajev, ki izvirajo iz neznanja, lahkomiselnosti, pa tudi ljubavi do vratolomnih vaj od strani poveljnikov in so uzrok nesrečam. Kjer je poveljnik kos svoji nalogi, kjer svoje dolžnosti tako izpolnjuje in izvršuje, kakor mu kaže pravilnost, tam se ogne marsikateri nesreči.

A tudi gasilci sami so čisto vzrok svoji nesreči. Dobe se ljudje, ki iščejo prilike se posebno izkazati in katerim se še zabraniti kaj ne more, ker so tudi res praktični, izurjeni dolgoletni gasilci. Velikokrat se posreči, ali enkrat se tudi ponesreči. Dotičnik si je sam svoje nesreče in poškodbe kriv. Drugi so zopet, ki ne slušajo povelj in svaril, ravna po svoji trmi, a poplačajo to trmo večkrat s poškodbo, koji bi se bili lahko ognili. V drugih slučajih je pa tudi nepoznavanje orodja, s kojim jim je delati, vzrok nezgodi; tu je vaja in pouk na pravem mestu.

Kako se zabranjujejo resne nezgode gasilcev? Vsaka vaja naj bo, preden se napove, natančno in dobro premišljena in pojasnjena, potem se ni bati nezgod. Pa tudi na požarišču, ki je bojno polje gasilcevo, naj se kolikor toliko prepreči nezgoda gasilca. Vedno naj se stremi za tem, da se vrne vse moštvo zdravo s požarišča; žalostno je, ako se pripelje ponesrečenca domov. Ugled gasilcev trpi s tem kolikor toliko pri ljudstvu, ki strogo kritizuje nezgodo, čestokrat tudi pretirano, ker se, žalibog, še dandanes nahaja ljudi, ki le z nevhvaležnostjo plačujejo gasilec njihov veliki trud, ker je vobče nevhvaležnost plačilo sveta.

Poveljništvo naj se vselej zaveda svoje dolžnosti in naj strogo gleda na izpolnjevanje ukazov in navodil od strani gasilcev. Ako se vselej previdno postopa, če se vedno vrše dogovori in posvetovanja v vseh nastopih gasilcev, ako se skrbi za dobro izvežbanost in pouk moštva, potem so nezgode pri gasilcih le redke, odpraviti se pa seveda sploh ne dajo, ker se pripete slučajji, kjer so nezgode neizogibne. — Konečno naj nam bo dovoljena opazka: Očetje naj se nikdar ne pripuščajo na nevarna mesta, tjakaj je postaviti mlade, krepke, neoženjene gasilce, kajti očetovo nezgodo mora obenem občutiti tudi njegova družina, tudi tukaj je previdnost na pravem mestu.

Slavnost petindvajsetletnice Postojnskega gasilnega društva

s katero je bilo združeno zborovanje delegatov kranjskih gasilnih društev, vršila se je po določenem sporedu tako-le: V predvečer mirozov domače godbe z bakljado gasilcev, katerega se je udeležila izredno velika množica tržanov. Dne 14. avgusta zjutraj budnica, ob 7. uri sprejem s poštnim in brzovlakom došlih gostov; ob pol 9. uri sv. maša za gasilce, katero je služil prijatelj gasilstva, velečastiti gosp. katehet Mlakar iz Ljubljane, in pri kateri so iz prijaznosti gg. pevci krasno peli; po sv. maši zbrali so se gasilci na glavnem trgu in odkorakali, da sprejmo svoje s posebnima vlakoma došle sobrate in druge p. n. goste; bili smo ugodno iznenadežani, videč da jih je nad 2000. Godba zaigra gasilsko potnico in iz tisoč in tisoč grl zaori navdušeni »Na pomoč!« in »Dobro došli!« Sprejema udeležili so se tudi tržki odborniki z vrlim našim gosp. županom Piklom na čelu ter naš deželni poslanec gosp. Arko. Stari prijatelji so se pozdravljali, objemali in poljubovali. Nato se uvrsti ta mogočni »polk« v službi človekoljubja, ki si je stavil nalogo, pomagati bližnjikom v nadlogi provzročeni po požaru, in na povelje: Pozor! Gasilski voj stopaj! jame ta imponujoča »armada« gasilcev, z godbo na čelu, strumno in veselo korakati v praznično nadeti trg ob prekrasnem vremenu. Pred okusno prirejenim slavlom s pomembnima številkama 1879—1904 in napisom »Na pomoč!«, kjer se je postavil starosta zveze kranjskih gasilnih društev, gosp. Fran Doberlet, s postojnskim gosp. načelnikom, ustavili so se gasilci. Nastopila je potem dražestna krasotica gospica Pavla Jurca ter pozdravila v vznesenih besedah v prekrasni slovenščini gosp. Doberleta sledeče:

Blagorodni gospod zavezni načelnik! V imenu postojnskih deklet in našega gasilnega društva Vas o Vašem za nas častnem prihodu prav iz srca pozdravljam ter Vam kličem prisrčni »Dobro došli!« Prišli ste, da zberete v našem trgu poveljnice in odposlance Vaših hrabrih čet, ki nam čuvajo dom in življenje. Bog Vsegamogočni blagoslovi Vaše delovanje, da rodi domovini naši obilo sadu. Gospod načelnik! Vaše društvo praznuje danes petindvajsetletnico napornega požrtvovalnega bojevanja proti neusmiljenemu krutemu sovražniku. S ponosom zre društvo na svojo preteklost in še z večjim na zavezinega načelnika, ki se ni ustrašil ne truda ne pota, da počasti svoje društvo, kateremu je on vdihnil dih življenja, dih razvoja.

Blagorodni gospod! Vaše društvo in me dekleta postojinska kličemo s ponosom: Prišel je oče ognjegasev, sneg pokriva njegovo častljivo glavo, a njegovo oko je polno ognja, njegovo srce polno navdušenja za sveto stvar požarnih bramb. Prišli ste, gospod načelnik, v našo sredo. Bodi Vam za to izrečena najtoplejša zahvala. Naša srca so Vam odprta. Sprejmite v znak naše hvaležnosti, udanosti in ljubezni ta skromen šopek, katerega Vam z vročo molitvijo podajam: Da Vam doda dobrotno nebo toliko let, kolikor veže ta šopek cvetk, to želja je postojinskih deklet. Na pomoč!

Po pozdravu mu izroči kito bujnih rož. Slavljenec zahvalil se je vidno ganjen na tej ovaciji z domačo besedo. Temu pozdravu in odzdravu dodal je še postojinski gosp. načelnik presrečne besede pozdrava, priznavajoč zasluge očeta kranjskih gasilnih društev. Ob koncu pozdrava uvrstila se je »armada« z vseh bližnjih in daljnih krajev mile naše slovenske domovine, v teh dolgih gostih vrstah brdki bratje Hrvatje iz Karlovca, Vrbovca, Križevca, Zagreba, Opatije in Reke s svojimi blesteče opravljenimi načelniki, zaori povelje: »Stopaj!« in četa je ponosno defilirala mimo našega čislana okr. glavarstva voditelja gosp. Štefana Lapajnetu, kateri je, da gasilce dostojno počasti, nadel častno uniformo, in gosp. župana in njegovega spremstva, ki so z velikim zadovoljstvom motrili vojaško izvežbane vrste, v katerih nismo zgrešili navdušenih veteranov gasilstva. Občinstva, ki je neprestano klicalo »Na pomoč!«, je bilo na tisoče. Ko se je ustavila vsa »armada« gasilcev na velikem trgu, smo doživeli navduševalno, preveselo in častno presenečenje. Premilostna gospa dr. Hudnikova stopi pred zastavo gasilnega društva postojinskega in izroči v imenu preblagorodne gospe Jerice Deklevove imeniten rdeč trak od težke svile z dovršeno lepim napisom v blestečem zlatu, pripne ga na zastavo in pritrdi še s trobojnim trakom okrašeno lipovo kito z milo v srce segajočo slovensko besedo, spominjajoč se današnje slavnosti izročuje ljubki pozdrav svoje majke darovateljice. Gosp. načelnik postojinski se je toplo in navdušeno zahvalil na tej izredni odlički ter sporočil pozdrav in iskreno zahvalo gospej Deklevovi. Gromoviti klici »Na pomoč! Živela! Slava!« odmevali so daleč na okrog dajoč duška hvaležnim srcem. Po tem činu so se društvom odkazale posamezne gostilne, a ob 11. uri se je začelo zborovanje delegatov v šoli. Po zborovanju je bil banket. Pri banketu v hotelu »Ribnik« napil je postojinski gosp. načelnik Njega Veličanstvu cesarju, ob koncu te napitnice so zadoneli gromoviti trikratni klici »Slava!« Gosp. Doberlet je napil eksceleni gosp. baronu Heinu in navzočemu velikemu prijatelju gasilcev, voditelju okrajnega glavarstva gosp. Lapajnetu, kateri se je v izbranem obširnem govoru polnem priznanja in navduševalnih besed zahvalil na spontanih ovacijah. Ob 1/2 3. uri popoldne je bil odhod v čarokrasno razsvetljeno postojinsko jamo, kjer je velika množica gasilcev, vojakov in številnih prijateljev gasilstva občudovala ob zvokih izvrstne godbe pešpolka št. 87, ki je neumorno svirala, čarobne podzemne čudeže na slovenski zemlji. Mej odmorom je zopet poprijel besedo voditelj okrajnega glavarstva, gosp. Lapajne, in v prekrasni domači besedi častil velezaslužno gasilstvo ter gasilce bodril k nadaljnjemu človekoljubnemu delovanju. Beseda je prihajala od srca in našla globok odmev v srcih navzočih. Gromoviti klici »Živio!« in »Na pomoč!« so se razlegali po jami. — Potem se je mladi svet ob vabljenih poskočnicah vrle vojaške godbe veselo zasukal, in končno so vsi odšli h koncertu, kateri je tudi sijajno izpal. Tožnih src smo se koncem prekrasno vspele slavnosti, ki se je vršila v vzornem redu, ločili od svojih prijateljev, sobratov in milih gostov in jih spremili v gostih gruščah do kolodvora. Presrečni vskliki: »Na pomoč!«, »Živili!«, »Z Bogom!«, »Na svidenje« so doneli v slavo odhajajočim, in minil je dan, ki ga moremo z zlatimi črkami v povestno knjigo našega vrlega gasilskega društva zabeležiti. Dal Bog marsikateremu izmed današnjih mladeničev-gasilcev ućakati tudi petdesetletnico!

Tridesetletnica gasilnega društva Vič-Glince.

Dne 31. julija je praznovalo gasilno društvo Vič-Glince svojo tridesetletnico. Na lepo okrašenem vrtu g. Travnja zbrala so se društva po skupnem zajutruku, da odkorakajo k službi božji. Zbranih je bilo okoli 150 gasilcev in sicer z Ljubljane,

Šiške, Vrhnike, Ježce, Kranja in Selc. Z ljubljansko društveno godbo na čelu pomikal se je spreved pod poveljstvom g. Turka proti cerkvi. Pred gasilnim domom se ustavijo društva, da si ogledajo gasilni hram. Pred cerkvijo so čakali načelnik zveze g. Fran Doberlet, blagajnik g. Ahčin, gasilni ravnatelj Stricel in ljubljanski društveni zdravnik Fr. Ks. Finz. Po službi božji pomikal se je spreved v istem redu po državni cesti do kapelice ob cesti, kjer je g. župan pozdravil vse dostojanstvenike. Po zahvalnem govoru g. Fr. Doberleta ga nagovori gospodična Ivana Knez povdarjajoč njegove zasluge in rekoč, da je on tisti, ki je takorekoč vsa društva ali vsaj večino njih po Kranjskem ustanovil ter se ga v pravem pomenu besede more imenovati očetom gasilstva. Bilo je že mnogo mož pri društvih, ki so pa odložili to težko breme ali pa umrli, a on stoji še na svojem mestu kot skala ob morji, ne zmeneč se za valove, ki se vanjo zaganjajo, ter mu slednjič izroči krasen šopek. G. Doberlet se zahvali in poda nato diplomu za tridesetletno delovanje članu Jerneju Svetliču, ki se je ginjen zahvalil.

Temu je sledilo defiliranje pod poveljstvom g. Turka pred županom, g. Doberletom in občinskim odborom in odhod na vrt g. Travnja.

Po obedu napije g. Turk g. Doberletu, na kar se ta zahvali.

Nek društvenik je v daljšem govoru v pretres jemal razvoj društva od začetka do danes, kako se je moralo društvo od spočetka za svoj obstanek boriti, a danes stoji društvo vse drugače, ko sta mu župan in občina naklonjena. Pred nekolicimi leti, ko je današnji načelnik prevzel poveljništvo, je imelo društvo okoli 2000 kron dolga, a danes, pod njegovim poveljstvom in marljivim delovanjem, se je ta dolg skrčil na 800 kron. Tudi bolniško blagajno je društvo ustanovilo in z veseljem morem poročati, da imamo že danes 700 kron plodonosno naloženih. Spomnivši se še umrlih članov napije g. Doberletu in vsem gasilcem. Ko je še govoril g. Ahčin, se je oficialni del zaključil.

Ob 4. uri se je pričel koncert ljubljanske društvene godbe, ki je prav neumorno svirala in za to mnogo pohvale žela. Srečolov, umetalni ogenj, plezanje, koriandoli-bitka ter naposled ples so zaključili zvečer veselico, plesalo se je pa skoraj do ranega jutra. V nadeji, da se še večkrat vidimo, vam kličem krepak »Na pomoč!«

L. Stricel ml.

Petindvajsetletnica prostovoljnega gasilnega društva v Kranju.

Dolgo časa že ni bilo tako lepe slavnosti v Kranju, kakor o priliki petindvajsetletnice ondotnega gasilnega društva. Skoraj vse hiše so bile z narodnimi in cesarskimi zastavami okrašene, s čimur je meščanstvo pokazalo svojo naklonjenost do tega društva. V soboto zvečer je napravilo društvo z godbo podoknico gospodoma ces. svetniku županu Karolu Šavniku in okrajnemu glavarju Alfonzu Pirca, kateri je prisostvovalo mnogobrojno občinstvo.

V nedeljo zjutraj je krasno vreme privabilo na stotine tujih gasilcev in drugih gostov, ki so dohajali z vlakom in na voze od blizu in daleč, da se udeleže slavnosti petindvajsetletnega obstoja bratskega društva.

Z zjutranjimi vlaki došla društva odkorakajo do »Stare pošte«, kjer jih pozdravi društveni načelnik g. Alojzij Pečnik, in kjer je bil potem zajutrek. Nekaj časa pozneje pridejo še gostje z vozovi, nakar se vsa društva zbirajo ob pol 11. uri v »Zvezdi« za odhod k cerkvi k službi božji.

Sedem gasilcev-jezdecev iz Šenčurja in Vogljan je jašilo na čelu spreveda, tem je sledila godba, in potem društvo za društvom. Koder se je spreved pomikal, je bil pozdravljan od občinstva, a dražestne gospe in gospodične so sipale krasne šopke raz oken, tako da so bili čez nekaj časa vsi gasilci v rožcah, kar je napravilo posebno na vnanje goste najlepši vtis.

Po službi božji odkorakajo društva pred mestno hišo, kjer so se sledeče izvrstila: Kranj, veteranci, Ljubljana, Šiška, Stara in Škofja Loka, Železniki, Šenčur, Predvor, Ježca, Ljubno, Mošnje, Tržič, Radovljica, Selce, Kamnik, Kamna gorica, Stražišče, Vič, Voglje in Cerklje.

Gospod ces. svetnik župan Karol Šavnik pozdravi v imenu mesta Kranja vsa došla društva nastopno: Častiti gostje, častito občinstvo! Čast mi je vas sprejeti, ko se ravno vračate od božjega hrama. Odzvali ste se povabilu našega društva, ki praznuje danes svojo petindvajsetletnico. Prihiteli ste od blizu in od daleč, da se z nami veselite dne praznovanja in veselja. Častiti gostje, dragi gasilci! Zvesto ste se držali svojega gesla «Bogu v čast, bližnjemu na pomoč». Kamor vas bode danes pot po našem mestu peljala, bodite prepričani, da vas bode naše občinstvo povsodi z navdušenjem pozdravljalo. V to ime kličem vsem gasilec krepak dobro došli!

G. Turk iz Ljubljane, kot poveljnik vseh zbranih društev, zahvaljuje se g. županu, povdarjajoč, da so se vsa društva z vneto vabilu bratskega društva odzvala ter se te slavnosti udeležila; zahvaljuje se nadalje za lep sprejem, ki so ga kranjsko gasilno društvo, mestna občina ter občinstvo priredili, pravi, da smo ponosni, udeleževati se tako izredne slavnosti in zakliče slednjič občini ter nje županu trikratni «Na pomoč».

G. Stricel kot zastopnik zveze pozdravi člane jubilate, ki že odkar se je to društvo osnovalo pa do danes še zmeraj z mladeniško vneto delujejo v prid in blagor bližnjemu, pravi, da si je gasilstvo sedanjemu ugled in sedanjo veljavo moralo tako rekoč šele priboriti, da so bili gasilci v mnogih slučajih sprejeti s kamenjem, da so se jim stavljale vse mogoče zapreke, a danes je tudi občinstvo drugih misli ter kliče v slučaju nesreče na pomoč. Vzpodbujajoč jih naj še nadalje tako vneto in zvesto delujejo v prid in korist društva in želeč jim še mnoga leta jim kliče «Na pomoč».

Nato razdeli g. Stricel diplome za petindvajsetletno delovanje slededim jubilatam: Anton Depoliju, Fran Erženu, Lovro Grohanu, Alojziju Pečniku, Anton Rošu, Fran in Janez Zupancu, Karl Jägru in Karl Modrijanu.

Po razdelitvi je bilo defiliranje pod vodstvom g. Turka pred županom, občinskim zastopom ter zastopnikoma zveze gg. Striceljem in Fajdigo.

Ob 1. uri vršil se je banket na okrašenem vrtu g. Petra Majerja, pri katerem je sodelovala meščanska godba, a tudi nekaj zborov so Kamnogiški gasilci-pevci zapeli. Banket so počastili gg. okrajni glavar Pire, drž. in dež. poslanec Ferjančič, dež. posl. Ciril Pire, ces. svet. župan Šavnik, občinski odborniki ter zastopniki raznih društev s svojim posetom. Prvo je napil g. župan Šavnik, rekoč, da nas ne kliče danes tužni glas rogu, in tudi ne obupni glas sosedov, da bi jim na pomoč hiteli, a prišli ste, da praznujete petindvajsetletnico našega društva. Prihiteli ste danes v naš krog, da se z nami radujete in da se navdušujete za nadaljnje delo. Počastili so vas danes okrajni glavar, zastopniki zveze, veteransko društvo in veliko drugih odličnih gospodov. Mili gostje! Mesto Kranj se je danes pomladilo, zastave vibrajo, veselje povsod in tudi oni se vas hvaležno spominjajo, katerim ste nekdanje svoje imetje rešili ali obvarovali.

Na tem slavnostnem prostoru nam silijo pogledi k Onemu, ki bode praznoval čez nekaj dni svoj 74. rojstni dan.

Ne pripušča mi srce drugače, da zakličem zaščitniku vseh gasilcev, našemu preljubljenemu vladarju cesarju Francu Jožefu trikratni Slava!

Navdušeni so se odzvali vsi temu klicu, nakar zaigra godba cesarsko himno, katero navzoči stoje poslušajo.

Tajnik Eržen napije v daljšem govoru vsem navzočim veljakom.

G. okrajni glavar C. Pire napije kranjskemu gasilnemu društvu k petindvajsetletnici, rekoč, da je 25 let dolga doba v življenju posameznika kakor društva. Veliko društev se je v tem času osnovalo, a tudi mnogo jih je zopet propadlo. Povzdigujoč ta društva kot najbolj humanitarna in potrebna, ki uživajo simpatije vseh občanov, želi domačemu društvu, naj bi tudi v prihodnje tako napredovalo in процvitalo, kliče mu «Na pomoč!».

Dež. posl. Pire napije jubilatam in društvenemu načelniku g. Al. Pečniku ter častnemu članu Karolu Jägru, g. Turk g. županu in občinskim zastopnikom, g. Fajdigo iz Kamnika narodnim damam kranjskim, rekoč, da smo bili vsi presenečeni in da ni nobeden mislil, da bomo tako sijajno sprejeti. Iz mnogih oken vsipali so se šopki na gasilce, iz česar je vidno,

da stoji tudi ženstvo na strani gasilcev. Dovoljujem si čašo vzdigniti ter jim zaklicati trikratni «Na pomoč».

G. župan Šavnik napije za okraj jako vnetemu in skrbnemu okraj glavarju, g. Stricel drž. in dež. posl. g. Ferjančiču v imenu zveze, zahvaljujoč se mu na naklonjenosti in za njegovo delovanje v prid društvu, na kar je g. Ferjančič odgovoril in nazdravil ideji humanitarnosti, ki je izražena v teh društvih.

G. Košmelj, župan iz Železnikov, napije okraj glavarju g. Pireu.

G. Janko Sajovic se spominja očeta kranjskih gasilnih društev, Fr. Doberleta, ter napije zastopnikoma zveze, gg. Stricelju in Fajdigo, nakar g. Stricel v svojem zahvalnem govoru predlaga, naj se odpošlje brzojavka g. Doberletu, ki je z g. Achtschinom brzojavnim potem poslal svoj pozdrav. Se takoj odpošlje.

Slednjič omenja g. Turk še vpeljavo slovenskega poveljevanja in napije častnemu članu g. K. Jägru.

Razun g. Doberleta so poslali pozdrav tudi blejski gasilci.

Popoldne ob 4. uri se je pričel koncert na istem vrtu. Polno najodličnejšega občinstva se je zbralo. Meščanska godba je hvalevredno svirala, a tudi italijanski pevci so prepevali najlepše pesmi, in so se morale nekatere na vsestransko željo ponavljati.

Prekmalu je prišel čas ločitve, in morali smo se posloviti od lepega mesta Kranja z nadejo, da se zopet ob štirideset-ali petdesetletnici vidimo. Gasilnemu društvu kranjskemu kličem krepak bratski «Na pomoč»!

L. Stricel ml.

Dimniki iz stališča gasilstva.

Dimniki so pravilno izpeljani, največ navpični kanali, ki odvajajo raz kurišča dim; ločimo jih: a) v ozke, tako zvane ruske dimnike, b) v navadne široke dimnike in c) v velike dimnike.

Za varnost proti ognju v poslopju je izpeljava dimnikov posebno važna. Za vse dimnike, naj bodo tako ali tako sestavljeni, velja pravilo, da med lesovjem, ob katerem so čestokrat izpeljani in med kanalom bodi zidna opeka po ploskvi položena, a špranje naj se s strešno opeko zadela, da se zabrani tudi morebitno prodiranje iskric.

Ruski dimniki so lahko okrogli, kar je navadno, ali pa tudi oglati. Na notranji strani morajo biti gladki v svrhu lažje snažitve. Prosezna ploskev naj obsega vsaj 255 cm², kar se enači 17 cm dolgemu in 15 cm širokemu čveterokotu.

Ti dimniki se napravljajo pri popolnoma ognja varnih hišah (pri hišah kritih s škodlami ali s slamo se jih ne sme delati), morajo se vzdigati vsaj 1 m čez strešno ploskev, a ne sme en dimnik nikdar služiti za več kot štiri kurišča, tudi ni pripuščena izpeljava dima v dimnik iz raznih nadstropij. V bližini naj ne bode slamnatih streh, ker je večkrat izgoritev vsled hudega prepiha nepopolna in lahko prilete še žive iskre iz dimnika. Vsak dimnik ima za snaženje dvojne snažilnih vratice, ki se morajo prav dobro zapirati. Ako so v bližini snažilnih vratice leseni obstojni deli, morajo isti biti s pločevino obdani. Snažijo se ti dimniki s ščetjo in kroglo vedno od vrha navzdol.

Navadni dimniki se pri modernih stavbah ne delajo več, izvzemši ako isti služijo posebnemu namenu; premer njihove daljave je vsaj 48 cm, širjave 45 cm. O varstvu proti ognju velja pri teh dimnikih ista pravila kot pri prejšnjih. Snažijo se na način, da pleza dimnikar po dimniku in z grebljo odtrga saje, potem pa še omete z brezovo metlico. Ako so dimniki visoki, morajo imeti dobro se zapirajoča železna vlatna vratica.

Visoki dimniki pri tovarnah se delajo le za večja kurišča, kakor so pri parnih kotlih i. t. d. Napravljani morajo biti tako, da nimajo sosedje povoda do pritožb, v višini vsaj 35 metrov.

Naprava takih dimnikov se mora oblastveno dovoliti na podlagi komisijskega pregleda in pristojnih predpisov.

Gasilec pa pride osobito na deželi v položaj, da vidi nepravilno proti postavi napravljen dimnik, ki je v slučaju požara čestokrat nevaren gasilec delujočemu pri požaru.

Po deželi so v prejšnjih časih največ zidali navadne dimnike, ki so ob enem služili za prekajevanje svinjine; taki dimniki so bili mnogokrat brez podzidave in so sloneli le na

tramovju stropa. Večkrat se vidijo na podstrešju do strešnega izhoda poševno ležeči dimniki, ki so iz raznih vzrokov tako napravljeni, a slone na lesenih podstavah. V slučaju požara pregore te lesene podstave in dimnik se zruši ter čisto predere strop in opeka ali kamen poškoduje kar doseže. Da, celo napravljeni stojčki dimniki izgube vsled izgoritve strešnega cimpra svojo oporo in se lahko poderejo. Pravilno je tudi pri požaru take dimnike podpreti ali podreti, da se pride v okom nesreči. Marsikateremu gasilecu je poškodoval razrušujoči se dimnik ude, ali ga celo ubil; treba je toraj tudi tu previdnosti!

Gasilno in reševalno društvo v Ljubljani.

Zadnjič smo poročali, da se je ljubljansko gasilno društvo razpustilo in da se namesto njega snuje novo društvo. Osnovni odbor «Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva», tako se namreč zove novo društvo, je napravil temeljito premišljena in sedanjim razmeram primerna društvena pravila ter je ista najprvo predložil občinskemu svetu ljubljanskemu, potem pa c. kr. deželnemu predsedstvu v Ljubljani v odobrenje. Občinski svet ljubljanski in pa deželno predsedstvo sta pravilom pritrdila, in sicer poslednje glasom razpisa z dne 3. junija 1904, št. 2156.

Na podlagi odobrenih pravil je osnovni odbor sklical dne 4. julija t. l. osnovni občni zbor in izvolil se je nastopni odbor: načelnik: Ludovik Stricel star.; podnačelnik: Josip Turk; tajnik: Ivan Vole; blagajnika: Fran Barle in Anton Leutgeb; tajnikov namestnik: Ivan Andlovec; blagajnikova namestnika: Iv. Perme in Gustav Zornič; kot četopoveljniki: Anton Dintar, Jakob Porenta in Fran Lipovš. Zdravniki so izvolili Frana Finza načelnikom zdravniškega oddelka, pobočnikom pa je bil imenovan Fran Čuden. Novo društvo se je takoj po ustanovitvi prijavilo k «Zvezi gasilnih društev». Najstarejšemu in obenem najmlajšemu gasilnemu društvu kličemo tovariški «Zdravo!»

B.

Dopisi.

Tacen-Šmartno, 24. julija. V nedeljo ob 3. uri 5 minut popoldne zapazili so dva uda našega društva in nekateri vaščani iz Tacna, da v sosednji vasi v Šmartnem gori. Hipoma se je zbralo 20 mož našega gasilnega društva s podnačelnikom pri novi gasilarni, katera sicer še ni popolnoma dodelana, a v kateri se je vendar naša brizgalna že čez 14 dni nahajala, ter jadrno odšlo na pogorišče. Koj pri odhodu zapazili so gasilci raz brizgalne še dva druga ognja, in sicer enega pri Posavju, drugega proti vzhodu v daljavi, tako, da nam kraj pogorišča še danes ni znan. Ob ovinku pod «puščavo» na okrajni cesti proti Šmartnem zapazilo je gasilno društvo, da gori takojimovana «Petelinova koč» na južnem delu vasi. Ker je pa med okrajno cesto in zgoraj imenovano koč širok in globok jarek in ker ni nobenega pravega pota do nje, sneli so gasilci svojo snemalko z voza ter jo po jako ozki in strmi poti do jarka nesli, kar dokaže, da so snemalke koristne in rabljive tudi na deželi, a to naj bode povedano onim, ki so trdili in še trdijo, da je model snemalk le priporočljiv za mesta in trge, medtem ko četverokolesne brizgalne le na deželi ustrezajo svoji nalogi. Naša brizgalna je bila takoj, ko je dospela na lice mesta, v akciji in pričela gasiti še goreče dele imenovane koč. Istotako je prihitelo na pomoč naše bratsko društvo iz Gamelj takoj za nami in pokazalo, da je jako dobro izvežbano. Skupno in energično delujoč sta društvi kmalu pogasili še goreče dele koč, ki je stala na robu ježe in bila iz lesenih plohov sestavljena s slabim strešnim stolom in s slamo krita. Posebno se je odlikoval ognjegasec trobentač Janez Sever iz Šmartna. Ta je bil na licu mesta, predno sta društvi prihiteli. Vzlic plamenu je pogumno vdrl v izbo ter iz nje prinesel mater in hčer, toda žalibog že obe mrtvi. Tramovje je pokalo a ljudje so kričali: «rešite še otroka, rešite nedolžno dete!» Janez Sever je zopet skočil v gorečo izbo in iskal otroka, našel ga pod posteljo ter popolnoma nezavestnega ven nesel na prosto. Tu so ga prevzeli gospodična Ana Wester, tukajšnja učiteljica, soproga g. nadučitelja in načelnika tukaj-

šnjega gasilnega društva Franja Lavtižar in posestnik in gostilničar Josip Rotar ter s tem, da so ga močili in drgnili z vodo in jesihom, zopet obudili k zavesti. Tik goreče koč ležale so mrtve na osmojeni posteljni opravi Marija Lampič, mati, njeni hčeri Barbara, 22letno dekle, in Marija omožena Civha iz Gor. Gameljnov št. 32. Čudno pa je, da je v isti sobi, kjer so te osebe našle smrt, čevljar Fran Civha, mož od strele ubite Marije Civha, ki je bila v blagoslovljenem stanu, nepoškodovan ostal. Prizor na pogorišču bil je naravnost pretresljiv. Okrog mrtvecev zbrano je bilo polno občinstva. Gospod župnik Jakob Strupi prihitel je, da bi ponesrečene djal v poslednje olje, misleč, da je v njih še življenje, toda vsi poskusi, jih v življenje obuditi, so bili brezuspešni. Nad nami blisk in tresk in huda ploha, pokanje tramov in praskanje vode, katero je metala izborna brizgalna društva Tacen-Šmartno s tako silo, da je lomila goreče dele strehe in jih metala daleč na okrog, tam vzdih, jok in stok. A vse to prevpilo je poveljevanje podnačelnika gasilcev, ki so neumorno delovali, dokler ni izginila zadnja iskra ognja. Plakali so otroci in žene, da celo možje so pretakali solze. Ljudje so še vedno drvili na mesto požara, dokler niso gasilci pripeljali krstev, ter trupla mrtvecev vanj položili in jih odnesli dvoje v Šmartno in jednega v Gor. Gameljne. Pogasivši ogenj skušalo je načelnštvo dognati dohod strele, a ni moglo priti do končnega zaključka. Sled strele konstatiral se je nad na južni strani koč se nahajajočo pečjo. Pod isto sledjo nekoliko na pošev poznati se na leseni a ometani steni dve praski. Sled strele pozna se tudi v veži pred ognjiščem v kotu in na steni in vse to na južni steni koč. A zunaj kaka dva metra od koč rastoča jagnjeda kažeta dve okrog 40 cm široki rani. Temu nasproti pa trdijo prvi prišleci na pogorišče, da je ogenj izbruhnil nad na severni strani koč se nahajajočimi durmi. Jernej Šuštar iz Šmartna, lastnik te koč, bil je zavarovan pri dunajski zavarovalnici samo v znesku 300 K. Zavarovalnino je redno plačeval. Da ni bil tako hud nalive, bi gasilci veliko več posla imeli, kajti iskre so padale na s slamo kriti hlev in skedenj posestnika Jerneja Šustarja, a k sreči niso imele vsled naliva učinka. Gašenje se je vršilo v najlepšem redu. Če se odšteje, da je počila pri metalni strani ena cev, sta šli gasilni društvi s popolnoma nepoškodovanim orodjem od pogorišča, v svesti si, da sta vestno izvršili svojo nalogo in vse potrebno in mogoče ukrenili, kolikor je bilo v njih moči, z malimi sredstvi, katera so jima bila na razpolago. Ljudstvo občudovalo je izbornost izvežbanost obeh društev, ter se osvedočilo, kako potrebna in koristna je institucija gasilnih društev.

Ivan Matinšek, četovodja.

Kostanjevica. Poskus brizgalnice najnovejšega sistema vršil se je v navzočnosti novo nastopivšega gasilnega društva mesta Kostanjevice pod vodstvom načelnika g. Leopolda Bučarja, župana g. Ivana Globočnika in svetovalca g. Uršiča, kakor tudi velike množice meščanov. Stroj je najnovejše sestave, črpa vodo desno in levo, dela z enim ali z dvema curkoma in ima najnovejši reducirani ravnotež, s pomočjo kojega se delovanje za 4 % zmanjša. Stroj je veličine od 125 mm razmaka in potrebuje za delo samo osem mož; inace stroji te veličine stare sestave potrebujejo 14 do 16 mož. Poskus je pokazal, da je osem mož gonilo brizgalnico in da je ista na ustnik od 15 mm imela 28 metrov daljine, a na popolno število moštva pa čez 30 metrov, akoravno je veter nekoliko oviral mlaz. Konečno se je raztegnilo 260 metrov cevi in poskusilo brizgati. Resultat je bil jako dovoljen, kajti brizgalnica je metala še na 18 metrov daljine vodo od ustnika omenjene dolžine. Stroj je jako okusno izdelan po najnovejših sestavih in ker se z njim zamore v vsakem položaju delovati, je za gasilna društva uporaba strojev te vrste samo priporočati. Našemu novemu gasilnemu društvu pa priporočamo, da se njega moštvo dobro vežba na stroju in da ga z vso skrbnostjo v dobrem stanu vzdržuje, kajti dober gasilec v pravem času na mestu je v nesreči velika blagodat za narod in celo občino. Na pomoč!

Očividec.

Št. Vid pri Ljubljani. Dne 27. julija so otroci zažgali kozolec posestniku Francu Cepeljniku v Vižmarjih. Novo ustanovljeno gasilno društvo je bilo takoj na mestu požara, tudi je prišlo na pomoč Šentvidsko in Tacensko gasilno društvo, ter so društva ogenj hitro omejili. — Dne 3. avgusta popoldne je strela udarila v kozolec posestnika Francu Kalana iz Guncelj. Gun-

celjski in Šentvidski gasilni oddelek sta bila takoj na mestu požara, presekala goreči kozolec ter lokalizirala druge v bližini stoječe kozolce. Oba posestnika sta bila pri Graški zavarovalni družbi zavarovana

Widmayer.

Novice.

Kako se je zadržati pri nevihti. O tem predmetu je imel rektor F. Müller predavanje, na katerem je izvajal sledeča pravila. Če se nahajamo med nevihto na prostem polju, ne smemo prvič nikdar prehitro bežati, ker preprih in potenje na našem telesu sta privlačni sili bliska. Drevje posebno privlači nase blisk; ali večkrat je blisk primoran iz spodnjega dela drevesa izstopiti. Neprevidno je torej iskati zaščite pod drevesom, veliko nesreč se je že tako zgodilo. Oddaljimo se od samostoječega drevesa vsaj 15 do 20 metrov, drevo bo blisk od nas odvrčalo. Ako pa se še bolj oddaljimo, zgubi drevo za nas privlačno silo. Kakor se je izogibati stanja pod drevesom, se tudi preveč od istega ne smemo oddaljiti. Če je polje brez drevesa, je najbolje, ako se na tla vsedemo ali vležemo. Bolje, da smo mokri, kakor pa blisku naravnost nasproti teči. Senene ali žitne kope se je vedno ogibati. Ravnotako je nevaren odprt premočen dežnik. Ako nas doleti nevihta v poslopji, kjer je veliko ljudi, storimo najbolje, da gremo iz hiše v primerno daljavo. Prva pomoč od strele udarjenemu do prihoda zdravnika je, da se ponesrečenca takoj prinese na hladen prostor. Tu naj se mu razpne stiskajoča obleka, z vodo pomoči po obrazu in omije tudi po truplu ali ne z uporabo krpe ali gobe, marveč z gorko roko. To zadostuje pri nezvesti. Če je nastopila navidezna smrt, naj se skuša z vso vztrajnostjo, s pomočjo umetnega dihanja delovanje pluć in srca oživeti, naj se drgnejo dlani in podplati, tudi močno hladilno drgnjenje po telesu ni brez koristi. Oživljenje se spozna na močnem utripanju na glavi in vratu. Pot in spanje, ako nastopi, se mora neomejeno pustiti. Tako pravilo omenjenega rektorja.

Gasilni društvi Šmartno-Tacen in Gameljni sta si po prizadevanju načelnika gosp. Frana Lavtižarja postavili novi krasni gasilni shrambi. Koliko je še gasilnih društev brez pripravnih shramb?

Gasilno društvo v Krškem nabavilo si je od tvrdke R. A. Smekal brizgalnico najnovejšega sistema, cevni voz s 300 m cevi in raztezujočo lestev. Vse to je na svoje stroške nabavila in društvu podarila, velika dobrotnica gospa Hočevanjeva. Ko bi bilo le več takih dobrotnikov in zaščitnikov gasilstva v naši domovini! Orodje je bilo slovesno blagoslovljeno dne 7. avgusta po č. g. župniku Renierju, ob obili udeležbi sosednjih gasilcev in vojaških in mestnih dostojanstvenikov, zvezni odbor je bil zastopan po tajniku Troštu in odborniku Ogoreleu. Navzoča je bila tudi gospa zaščitnica društva s svojim nečakom gospodom dr. Janko Hočevanjem. Zbrani gasilci so po končanem opraviilu ob zvokih vojaške godbe c. in kr. 16. pešpolka iz Zagreba pred dostojanstveniki defilirali.

Zvezno vodstvo je priznalo in izplačalo v zadnjem času sledečim gasilcem in njihovim ostalim podpore:

Tomo Cerarju v Lukovici 30 K, Janez Strenarju v Postrjini 30 K, vdovi Marijani Knavs v Sodražici 50 K, Ivan Pušelju v Sodražici 20 K, Ivan Mikliču 16 K, Anton Jakopiču 12 K, Franc Franceljnu 10 K in Anton Prelesniku 16 K, vsi imenovani iz Dobropolja in Leopold Starinu v Dolu 12 K.

Previdnosti je treba tudi pri hitrem alarmiranju ognja. Načelnik nekega gasilnega društva je neke nedelje popoldne ukazal svojemu trobentaču alarmirati društvo. Tromba se je po trgu razlegala, društveniki so brzo skupaj hiteli in tekom osem

minut so se odpeljali k četrť ure oddaljeni, na samem stoječi hiši, ali požara ni bilo nikjer. Šele zdaj se je spoznalo, da je bilo to le navidežno alarmiranje, kot dobra vaja. Po izvršeni vaji so se zbrali gasilci v gostilni na prijateljski sestanek. Čez nekoliko dni pa dobi načelnik od okrajnega glavarstva vabilo, da se ima v uradu zglasiti. Načelnik ugiba, kaj bi vendar bilo, a nikakor si ne more raztolmačiti. Določeni dan se načelnik zglesi pri okrajnem glavarstvu in tu mu rešijo uganko, da se mora taka vaja ne samo županstvu, marveč tudi c. kr. orožništvu naznaniti, ker isto mora vsled svoje službe hiteti na požarišče, a v tem slučaju je bil trud zastonj. Kaznovan sicer pošten in marljivi načelnik ni bil, a dobil je le majhen ukor v svarilo za bodočnost.

Obsojena železnica. Pred leti pogorelo je v vasi Rakamar na Ogrskem več hiš, med temi tudi šola in občinska hiša, požar je nastal vsled izletujočih isker mimo tekoče lokomotive kr. ograde državne železnice. Škoda se je cenila na 110.000 kron. Občina je direkcijsko za povrnitev škode tožila pri budapeštanskem sodnem dvoru. Zvedenci so konstatirali na lieu mesta, da je požar res nastal vsled izprhajočih isker lokomotive in na podlagi tega izreka obsodilo je sodišče državno železnico na povračilo škode. O visokosti te odškodnine ima občina natančneje vse določiti.

Prva pomoč pri zmečkanju. Zmečkanje uda nastane vsled silnega pritiska na dotični telesni del in nastanejo lahko odprte ali pa nevidne rane. Pri odprtih ranah je ravnati kot pri ranah sploh. Pri zmečkanju, kjer ni odprte rane, je najbolje staviti na bolni del mrzle obkladke.

Zveznim gasilnim društvom.

Skoro bo minilo leto, vendar se nekatera društva še niso odzvala § 11. zveznih pravil, ker niso vposlala še članarine zvezi za l. 1904., dasiravno smo jih že pismeno opominjali.

Vljudo toraj opominjamo vsa zaostala društva, ki jih je sicer samo še 16, da čim preje store svojo dolžnost in pošljejo zastanek za l. 1904.

Prošnji za prireditev tiskanic za sestavo računov in proračunov bode skušal zvezni odbor po možnosti ustreči. Na pomoč!

Zvezno vodstvo.

Josip Kolar & Co.

Ljubljana Mestni trg št. 9 Ljubljana

priporočajo izdelke iz gume

prve vrste konopne cevi za gasilna društva

tehnične in kirurške priprave, obveze itd.

Priporočamo se sl. gasilnim društvom in oblastvom.

Spričevalo.

Odbor ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva si usoja naznaniti, da je s cevmi, katere je pri Vas naročil, povse zadovoljen. Cevi, katere ste nam vposlali — bilo jih je okoli 300 m — so se odlikovale izmed vseh drugih vzorcev, kajti pri preskušnji so držale do 14 atmosfer, in prav to nam je dalo povod, da smo se odločili za Vaše cevi. Cena Vaših cevi je primerna in pri prvi potrebi rade volje zopet z Vami stopimo v dogovor.

V Ljubljani, dne 18. novembra 1902.

Za odbor:

J. Mikuš s. r., zapisnikar. Ludovik Štricelj s. r., načelnik.

J. Červenka

v Pragi VII., 392

priporoča vsakovrstne vozne in ročne
brizgalnice, plezalske lestve, cevne
vijake, sploh vse gasilske priprave.

Vse v največji izberi, po nizkih cenah
in ugodnih plačilnih pogojih.

J. C. Gerber

trgovina s papirjem in knjigoveznica

Kongresni trg Ljubljana Kongresni trg
ima vse uradne knjige za gasilna društva v zalogi, in sicer:

A. C. Achtschin «Vežbovnik»	1 K — v
Osnovnik	4 » 40 »
Službeni zapisnik	4 » 40 »
Blagajniška knjiga	1 do 2 K
Zapisnik	1 » 2 »

Ces. kr. priv. *

tvornica strojev, brizgalnic, cevij in ognjegasilnih
predmetov, prva moravska tkalnica cevij in pasov

R. A. Smekal

v Czechu pri Prostejovu

podružnice: Zagreb-Praga-Smichov

odlikovan

s 112 svetinjami, častnimi diplomami i. t. d.

priporoča se

za nabavo vsakojakih brizgalnic, gasilnega orodja,
pasov i. t. d., kmetijskih strojev, peronospora-brizgalnic
po najnižji ceni

kakor v lastni mehanični tkalnici tkane cevi najboljše vrste
po zdatno znižanih cenah.

Postrežba je točna in solidna, pod ugodnimi plačilnimi
pogoji na obroke. — Jamčenje za brizgalnice 5 let.

S spoštovanjem

Podružnica **R. A. Smekal — Zagreb.**

Ustanovljeno 1. 1867.

Diplome

za gasilce, veterane in častne
občane, spominske liste, učna
pisma itd. izdeluje lično in ceno

R. Aust

Dunaj, III/1. Ungargasse 47.

Jamstvo 5 let.

Jamstvo 5 let.

C. kr. privileg.

tvornica brizgalnic, črepalnic in drugih strojev

R. CZERMAK-A

v Toplicah (Češko)

dobavlja

**brizgalnice vsake vrste, hidrofore
in vse drugo ognjegasilno orodje.**

Najugodnejši plačilni pogoji.

Društvene pečate

izdeluje po **4 K 50 h** z vso pritlikino

J. E. Tintner

Dunaj, V., Krongasse 6.

(Naroči se lahko pri uredništvu «Gasilec».)

I. gorje-avstrijska naprava gasilnih orodij in oprave

Konrad Rosenbauer

v Lincu (Gor. Avstrijsko).

Sesalne brizge vsakega sestava.

Strešne, kljukaste, vtikalne in mehanične pomikalne lestve.

Vsakojaka oprava za plezalce in šarže.

Razsvetljevalne priprave in glasbila.

Sanitetne oprave in dimne krinke.

Izvrstne konopne cevi neprekosljive dobrote.

Cenilniki zastoj in poštne prosto. Olajševalni plačilni pogoji.

Konopne cevi

ki prenašajo največji pritisk, za vodo-
vode, parne in druge brizgalnice, dalje
ovite sesalne cevi, gumirane konopne
cevi, cevi iz gume, kovinske cevi, kakor
vse enakovrstne naprave se dobe po
ceni pri

Franc Gradischegg

Inomost-Wilten (Innsbruck-Wilten)

Tempelstrasse št. 14 in 16.

Specialna trgovina s cevmi.

Vzorci na razpolago.

Ceniki brezplačno.

Lahki plačilni pogoji.